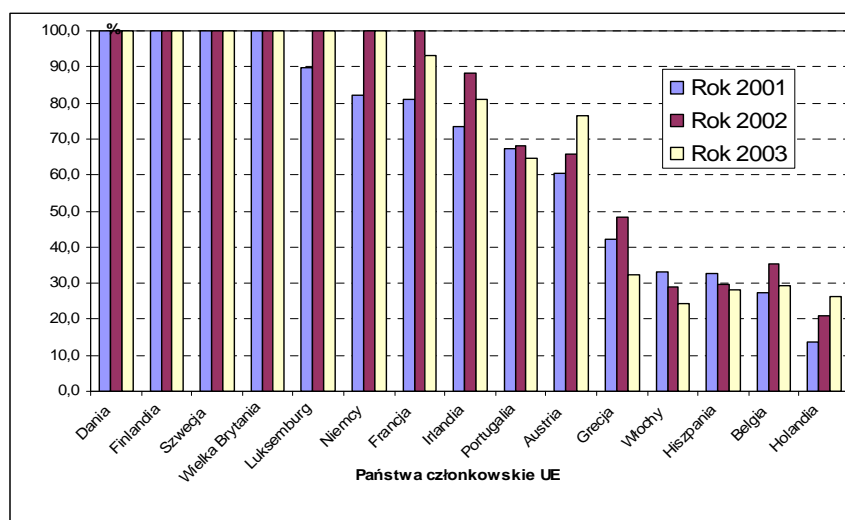

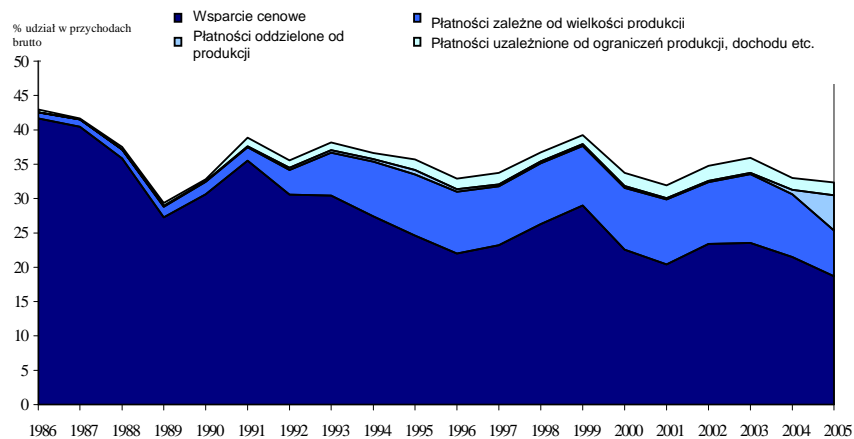
Czy Wspólna Polityka Rolna UE przeżyje przegląd budżetu UE?

Dr Waldemar Guba
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Departament Rynków Rolnych

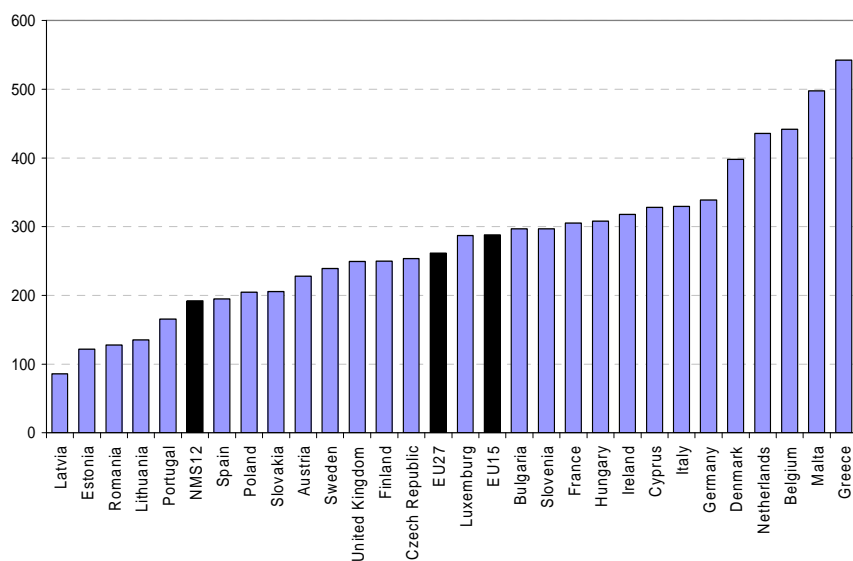
Udział subsydiów w dochodach gospodarstw rolnych w państwach członkowskich UE w latach 2001-2003

Udział wsparcia cen i płatności bezpośrednich w przychodach brutto rolników w Unii Europejskiej (1986-2005) (*Producer Subsidy Estimate*) w %

Średnia płatność bezpośrednia w EUR/ha

WPR jest skuteczna i zdolna do szybkiej ewolucji

- Realizacja celów traktatowych, m.in.
  - wspieranie dochodów (socjalny, terytorialny)
  - zapewnienie konkurencyjności (ciągłość dostaw żywności)
  - opłata za dobra publiczne i pozytywne efekty zewnętrzne (wielofunkcyjność rolnictwa)
- Pozytywne „wspólnotowe” efekty uboczne WPR:
  - integracyjny ([jednolity rynek](#), polityczny)
  - kohezyjny (spójność ekonomiczna i terytorialna)
  - solidarnościowy (wspólnotowy budżet)

WPR warunkuje istnienie jednolitego rynku

- Gotowość państw UE do ponoszenia wysokich wydatków publicznych na rolnictwo
- Każda forma wsparcia wpływa na warunki konkurencji na rynku rolnym (*OECD*)
- DDA WTO b. ograniczy możliwość wspierania sektora poprzez interwencję rynkową (*amber b.*) na rzecz wsparcia poprzez środki budżetowe (*green b.*)
- Wnioski:
  - WPR pozwala uniknąć konkurencji pomiędzy państwami UE na krajowe subsydia rolne
  - wyjaśnienie dla wysokiego udziału WPR w budżecie UE (bez istotnego wpływu na całość wydatków publicznych UE na ten sektor?)

Wybrane elementy całkowitych wydatków publicznych w UE w 2005 r.

Cele wydatków publicznych w % PNB	Budżet Wspólnotowy*	Budżety krajowe	Całkowite wydatki publiczne w UE
Rolnictwo	0,39 %	0,16 %**	0,55 %
Badania i rozwój	0,04 %	0,63 %	0,67 %
Edukacja i szkolenia	0,01 %	5,24 %***	5,25 %
Publiczna pomoc na rozwój	0,03 %	0,32 %	0,35 %

WPR pozwala odpowiadać na nowe wyzwania globalne

- Globalne bezpieczeństwo żywnościowe
- Zmiany klimatyczne (dziś - 1/4 efektu cieplarnianego związana z działalnością rolniczą, w przyszłości może wzrosnąć)
- Degradacja bioróżnorodności
- Rosnąca konkurencja o zasoby ze strony sektora energetycznego

Obecny przegląd WPR (2008) daje sprzeczne sygnały odnośnie przyszłości WPR?

- Potwierdza gotowość i zdolności do ciągłej ewolucji, tj. poprawy skuteczności i efektywności poprzez dostosowanie celów i instrumentów
- Potwierdza też brak gotowości do naruszenia obecnego podziału środków z budżetu UE między państwami a nawet gospodarstwami rolnymi
  - nowe zadania i wyzwania mają być finansowane w ramach obecnych kopert krajowych na płatności (modulacja i art. 68) a w nowych państwach członkowskich także poprzez ograniczenie wydatków na obecne cele w ramach PROW (2007-2013)
  - wyrównywanie stawek płatności w ramach państwa członkowskiego miałoby charakter opcjonalny
  - pozostawia się możliwość utrzymania płatności powiązanych z produkcją

Jakie funkcje i kształt płatności bezpośrednich (PB) ?

- Stanowią 70% budżetu WPR i 1/3 budżetu UE
- Obecne koperty krajowe i stawki płatności wynikają z intensywności produkcji rolnej sprzed kilkunastu lat
- Jak powiązać ich wysokość z nowymi funkcjami?
  - socjalna (wsparcie i stabilizacja dochodów rolniczych)?
  - środowiskowa (opłata za dobra publiczne i efekty zewnętrzne)?
  - rekompensata za wyższe wymogi środowiskowe, dobrostanu zwierząt, etc.?
  - utrzymanie zasobów rolnych w dobrej kulturze (bezpieczeństwo żywnościowe)?
- ...najprawdopodobniej zmniejszając także (zmieniając) obecne różnice w stawkach i kopertach między państwami członkowskimi

Jakie funkcje i kształt polityki rozwoju obszarów wiejskich?

- Zbliżanie się celów i kompetencji
  - 1-szego filaru WPR (płatności bezpośrednie),
  - 2-giego filaru WPR (polityka rozwoju obszarów wiejskich),
  - polityki spójności
- Proponowane rozwiązania będą rzutować na dystrybucję środków

Co przesądzi o wysokości budżetu WPR po 2013 r.?

- Obiektywne analizy „potrzeb”?
- Pozycje budżetowe netto?
- Konkluzje DDA WTO
- Konkurencja z politykami wspólnotowymi?
- Zmiana charakteru Wspólnoty?

Wnioski

- UE będzie potrzebować także po 2013 r. wspólnotowej polityki rolnej finansowanej z budżetu UE
- Zadaniem dla kolejnej reformy WPR będzie lepsze powiązanie wysokości wsparcia (i kopert krajowych) z jej aktualnymi celami i zadaniami
- Odejście od wspólnotowego na rzecz krajowego finansowania (lub wysokiego współfinansowania) działań w ramach WPR:
  - ograniczyłyby skuteczność i efektywność realizacji przez UE nowych, ważnych celów
  - dla biedniejszych państw członkowskich oznaczać by mogło wzrost nakładów publicznych na ten sektor lub rezygnację z korzyści wynikających z przewag kosztowych w produkcji rolnej